

DÉLVIDÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zombor, Csihás Benő u. 3. Tel.: szerk. és kiadóhivatal 207, éjjel 422, nyomda 213.

Felelős szerkesztő: MUHI JÁNOS

Előfizetés egy óra: 5.20 P., negyedévre 15.— P. Levélcím: Zombor, postafiók 102, csekksz. 74.050.

A román és szovjet csapatok súlyos veszteségei következtében csökkent az ellenség nyomása Erdélyben

Torda szakaszán a kimerült bolsevisták abbahagyták támadásaikat Varsónál eredménytelenek voltak a szovjet rohamok — Nem sikerült kijutniok a bolsevistáknak a Rigai öböl partjaira

Hollandiában a németek összpontosított támadása felmorzsolta az I. angol légiúton szállított hadosztályt

A német szárnyasbombák átlagban 400 angol házat rongálnak meg — Páris éheznek — Patrescanu alakítja meg az új román kormányt?

Berlin, szeptember 21.

Az Interinf. jelenti a Keleti arcvonal déli szakaszáról, hogy Erdélyben a román és szovjet csapatok Torda környékén kimerültségük miatt beszüntették támadásaikat és a jelek szerint erősítéseket várnak. Marosludasnál a betört román ezred teljesen megsemmisült. A német légierők 19 gépjárművet és több mint 150 fogatolt járművet megsemmisítettek az ellenséges utánpótlás elleni harcban. Marosvásárhely és Dorna Vatra között az ellenség összefüggéstelen támadásai mind összeomlottak.

Tegnap is kudarcba fulladt az ellenség azon kísérlete, hogy az Erdős Kárpátok és a Beszki-dek hágóin áttörjön.

Szanoktól keletre a németek visszavetették a Szan folyón átkelt bolsevistákat, egy nagyobb ellenséges betörést pedig elrekesztettek.

Erdménytelen támadások Varsó ellen

A közepes arcvonalszakaszról szóló Interinf.-jelentés közli, hogy Varsónál a bolsevisták nagy tűzérési támogatással folytatták támadásaikat a Visztula nyugati partja ellen, de a várostól északra sehoh sem tudták megvetni a lábukat. A várostól délre sikerült az ellenségnek egy 500 méter mélységű hídöt alkotnia. Az előre küldött lengyel csapatokat a németek teljesen megsemmisítették, majd az utánuk özönlő bolsevista lövészeket szintén teljesen felmorzsolták. A Visztula partját a bolsevista halottak ezrei lepik el.

A keleti front északi szakaszán

négy súlypontban támadott nagy erővel az ellenség. A német ellentámadások miatt a bolsevisták a Rigai elleni előretörésre összevont erőiket kénytelenek voltak a német ellentámadás feltartóztatására harcba vetni. A német ellentámadás jól hatolt előre a heves ellenséges ellenállás ellenére is.

Dorpatól északra tovább dunnak a heves harcok a Szovjet nagy gyalogos és páncélos kötelékei ellen.

A nap folyamán a keleti fronton a németek 147 szovjet páncélost és 47 repülőgépet semmisítettek meg.

alatt 47 ellenséges páncélost lőttek ki. A többnapos harcokban sikerült a Sauer északi pontján alkotott ellenséges hídöt csekély maradványok kivételével szétverni. Luneville térségében a német támadás túlnyomó erejű ellenséges páncélos erőkre ütközött. Változatos harcok után a németek Luneville keleti peremére vonultak vissza. Epinal és a svájci határ között csak helyi harcok cselekmények voltak. Az ellenség támadásait Boulogne és Calais ellen visszaverték a németek.

Brest védőinek utolsó ellenállása Le Crozon félszigeten végéhez közeledik. A több hete folyó legsúlyosabb harcokban a véderő minden fegyverneméből álló erők Ranke ejtőernyős tábornok erőparancsnok kitűnő vezetése alatt védték az erődöt az emberben és hadianyagban egyaránt túlnyomó fölénnyel rendelkező ellenség ellen. Az erődöt és a kikötőt az ellenség tulajdonképpen csak egy romhalmazhoz jut. A védők hősi harca a történelemben tovább él.

Egy fontos német hajókaraván oldalát biztosító gyorsnaszádok szeptember 20-án éjszakáján Dünkirchen előtt megtámadták két könnyű brit egységekből álló köteléket és támadásukkal elérték, hogy a karaván sérülés nélkül befuthatott rendelkezési kikötőjébe. A három gyorsnaszád a feladat teljesítése közben elvesztett.

A V. 1. romboló löve tovább zudul Londonra.

Olaszországban a súlyos elhárító harcok Firenzétől északra és az Adriai tenger partján változatlan heves soggel folynak. Az elkecsereedett és mindkét részről veszteségteljes harcokban a németek számos ellenséges támadást hártottak el. Firenzuolától

délre és délkeletre az ellenségnek egy nagyobb betörését elrekesztették. Az Adriai tenger partján a legnagyobb méretű anyagbevetéssel és nagy légi és hajótűzérési támogatással támadó ellenség több mély betörést ért el. A betörések egy részét ellentámadással elrekesztették a németek. Az ellenség áttörését ez alkalommal is megelrekesztették.

Ezekben a harcokban tegnap 57 ellenséges páncélost lőttek ki és 100 foglyot ejtettek a németek.

A Székely-csücsök északi részében megelrekesztették a szovjet támadásokat, amelyek egy részét ellenlökéssel hártották el. Nyugat-Romániában a német csatárepülők 24 ellenséges páncélost és számos löveget, valamint járművet semmisítettek meg. A Kárpátok hágóinál folyó nagy elhárító csata Szanok—Grodno szakaszától délre tovább tart. Varsónál a Visztula nyugati partjára áttett bolsevista harciscsapatokat felmorzsolták és összesen 69 roham- és partraszállító csónakjukat megsemmisítették, vagy zsákmányul ejtették a németek. Varsótól északkeletre és Bialystoktól északnyugatra megelrekesztették az ellenséges támadásokat. A német páncélos erők támadása Mitautól délnyugatra az ellenséges elhárítás dacára további teret nyert. Az elmúlt három nap alatt itt 48 ellenséges páncélost és rohamlöveget, 95 löveget, valamint számos más fegyvert zsákmányoltak vagy semmisítettek meg a németek. Lettországon és Észtországon az ellenség ujabban bevetett csapataival tovább folytatta nagy támadásait. A kiválóan harcoló német csapatok ezeket a támadásokat ellentámadásokkal verték szét, vagy fogták fel. A már hét napja tartó elhárító csatában a németek 600 szovjet páncélost semmisítettek meg.

Ellenséges bombázók nappali támadásainál Budapest, Győr és Pozsony városok területét ellen, továbbá gyöngébb ellenséges kötelékek éjszakai előretörésénél magyar terület ellen 11 ellenséges bombázót lőttek le. Ellenséges repülők Trierben veszteséget okoztak a lakosság között bombáikkal és fedélzeti fegyverekkel.

Összpontosított német támadások Hollandiában

Berlin, szept. 21.

Az Interinf. legújabb harctéri jelentése szerint Hollandiában a német csapatok éjjel nappal folytatják összpontosított támadásaikat az ott földet ért légi úton szállított és ejtőernyős angolszász csapatok ellen.

A németek a Rajnától északra lévő

ellenséges erőcsoportok egyesülését megakadályozták és több támaszpontjukat felszámolták.

A holland-német határon a német gránátosok és rohamlövegek kiinduló állásaikba vetették vissza az ellenséget. A wallendorfi amerikai hídöt felszámolták a németek.

Német hadijelentés

Berlin, szeptember 21.

A vezéri főhadiszállás csütörtöki hadijelentése közli, hogy Közép-Hollandiában az I. angol légiúton szállított hadosztályt Arnheim térségében további légi úton érkezett meg erősítéssel dacára legnagyobb részében megsemmisítették a németek. A megmaradt részeket szűk területre szorították össze. Eddig 2.800 angol katonát — köztük a hadosztály parancsnokát — foglaltak meg. Nym-

vegenél a német csapatok súlyos harcban állnak az Eindhoven térségéből páncélos erőkkel támadó ellenséggel. A Schelde-torkolattól délre sikerült az ellenségnek egy helyi betörést elérnie. Aachen térségében tegnap az ellenség erős támadásait mindenütt visszaverték, a várostól északnyugatra ellentámadással lezártak egy arcvonalházat a németek. Ezekben a harcokban egy német hadosztály szakaszán három nap

Csütörtökre virradóra légvédelmünk szétszórta az északi és délnyugati irányból berepült ellenséges kötelékeket

Szovjetország terrortámadás egyes tiszántúli városaink ellen

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Szerdán az esti órákban szovjetország kötelékek repültek be északkeleti határunkon és terrortámadást intéztek egyes tiszántúli helységeink ellen.

Ezzel a berepüléssel egyidejűleg kisebb kötelékek északi irányból is beléptek légterünkbe. Hatásos vadászvédelmünk és légelhárító tűzsergünk az ellenséges kötelékeket visszafordulásra kényszerítette. A tervszerűtlenül ledobott bombák a lakosságnak veszteségeket okoztak. Károk keletkeztek.

A szovjetország berepülést követően délnyugat felől angol-szász gépek léptek be légterünkbe és a Dunántúl nyugati részén át észak felé repültek. Vadászaink és légelhárító tűzsergünk szétszórta az ellenséget és megakadályozta a tervszerű bombázásban. A visszafordult gépek tervszerűtlenül ledobott bombái sem veszteségeket, sem károkat nem okoztak.

A németek ellentámadással visszafoglalták a nyugati erdővonal előterének jelentős részét

Az ellenség arra törekszik, hogy kiharcolja a mozgási szabadságot a Rajna deltája felé

Berlin, szeptember 21.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint az európai háborúnak jelenleg a következő két tény adja meg a főjellegzetességét:

1. Az ellenség azon törekvése, hogy a Rajna deltája felé mozgási szabadságot nyerjen és az, hogy a 2. a keleti arcvonal megszilárdult.

Ezek a tények magukban foglalnak minden további lehetőséget.

A németek a keleti arcvonal szilárd helyzetét következtében nagyobb mozgási szabadságot biztosíthattak a maguk számára a nyugati arcvonalon, hogy urrá legyenek a nehézségeken.

Nyugaton a legnagyobb nehézségeket az ellenség légifőlönyé és hollandiai ejtőernyős vállalkozása jelenti. A csatornákkal átszaggatott hollandi területen nagy szerepe van a légierőnek, amely a csapatokat támogatja és olyan helyeken dob le ejtőernyős kötelékeket, ahol a csatornákon és hidakon való átkelés a német ellenállás következtében lehetetlen.

A nyugati arcvonal harcáról az Interinf. ma délelőtt a következő újabb jelentést közölte:

— Aachentől délre és nyugatra az ellenség támadásait visszaverték a németek.

Stollbergnél a németek visszaverték az ellenség bekerítő kísérletét és visszavették a nyugati erdő előterének jelentős részét, amelyet az ellenség az előző napokon a leg súlyosabb áldozatok árán szerzett meg.

Luxemburgban a wallendorfi hídfő elleni német támadások teljes si-

kert értek el és a várost kezükbe kerítették.

Chateau—Salen vidékén elkezdett harcok folynak. Mindkét részről új erőket vetettek be a küzdelembe.

Nancy vidékén további eredményekkel járt a német támadás.

Lunevillénél a németek visszavették az ellenséget és több mint 200 foglyot ejtettek. Az amerikai csapatokat nyugati irányban visszavetették.

A Schelde alsó szakaszán a kanadaiak 200 páncélos támogatásával új támadást intéztek a német hídfő ellen. A német védelem 34 páncélosot kilőtt.

A németek tegnap is eredményesen akadályozták meg, hogy az ellenség megteremtse az összeköttetést holland területen ledobott ejtőernyős és légiuton szállított kötelékekkel.

Maastricht vidékén továbbra is elkezdett küzdelmek folynak.

A tengerparti erődök övezetéből a következőket jelentik:

Brest romjain néhány német harciállás még mindig hősiességgel küzd. A védők közelharcú eszközökkel tartják távol az ellenséget.

St. Nazaire szakaszán a németek elhárították a kanadai támadásokat. Lorientnél az ellenség tűzsergési tüze erősödött.

Boulogne ellen erős támadást vezet az ellenség. A németek a támadásokat visszaverték. Három amerikai páncélos az aknamezőn megsemmisült.

Calais és Dünkirchen térségében eredménytelenek maradtak az ellenség vállalkozásai.

gyors előnyomulás felülmulta a várakozásokat, de a helyzet jelenlegi alakulása azt mutatja, hogy nem lehet gyors sikerre számítani.

A Sunday Times szerint most már világos, hogy a németeknek sokkal több csapatot sikerült Franciaországból kivonniuk, mint azt eleinte vélték. A lap még ezeket írja: Az idő ellenünk dolgozik és az időjárás is ellenünk van. A Rajnát el kell foglalnunk még mielőtt beáll a hideg időjárás.

A belga-luxemburgi határon kemény helyi harcok folynak — jelenti a Német Távirati Iroda. Az angolok azon szándékát, hogy átkaroló támadást indítsanak a németek fellelmerítő és eredményes ellentámadásokkal megblusztolták.

A nyugati arcvonal déli szakaszán a harcok súlypontja a Nancy két oldalán elterülő vidéken van. Lunevillénél a német ellentámadás újabb teret nyert.

Középhegységben a helyzet alakul-

A nizzai utcai harcok részletei

A Nizzában folyt utcai harcokról a Német Távirati Iroda a következő részleteket jelent:

A tervszerű német elszakadó mozdulatok során, amelyekkel sikerült a Cannes—Nizza szakaszon bevetett német erőket megmenteni a bekerítés veszélyétől, a német csapatok kiürítették Nizzát, egyrészt azért, mert a fennálló körülmények között a lakosság elállítását nem lehetett biztosítani. A nyegéből a város környékére leszállított terrorizták ugyanis a város e'ött sok élelmiszerszállítmányt fogtak el. A 15 dekára lecsökkentett kenyérfeladagot sem tudták mindentől kiosztani, mert az angol repülők elpusztították a kikötőben a lisztrakidrákat. A német

TURUL

Filmszínház — Tel. 328

PÉNTEK—KEDD

„Makkhetes”

Főszerepben:

MEDNYÁNSZKI ÁGI, V. BENKÓ GYULA, MIHALYI ERNŐ, PETHES FERENC, VASZARI PIROSKA.

Pótműsor: magyar és UFA hirdató

lása még nem jutott el a csueszig — állapítják meg Berlinben. Az angolok — bár már kisebb arányban — tovább folytatják légi uton a csapatok szállítását, ezzel szemben a német ellentámadások ereje is megnövekedett. A Hollandiáért folyó csata így még csak előkészületi stádiumban van. Német részről a csata kimenetelét illetően nem bocsájtkoznak jóslásokba.

A nyugati arcvonal többi részén csak helyi jellegű harci cselekményekre került sor, de berlini katonai szakértők véleménye szerint itt is új súlypontok alakulására lehet számítani.

csapatok ezért kivonultak a városból és a kivonulás eleinte nyugodtan és zavartalanul folyt le. Egy délután azután a terroristák és a rendőrök megtámadták a német támaszpontokat a kikötőben és a parancsnoki harci állást. A parancsnok gyorsan összeállított tengerészeti rohamcsapatokkal vette fel a küzdelmet a terroristákkal, akik a külső utcákból a szállókba és lakóházakba nyomultak és az ablakokból, pincékből és padlásokról tüzeltek a németekre. A tengerészeti rohamcsapatoknak sikerült felszabadítaniuk kemény utcai harcok során a kikötőben lévő támaszpontokat és szabaddá tenni az utat és a nizzai német csapatok ekkor parancs szerint elfoglalták újabb harc állásait.

Elhárították a bolsevisták szlovákiai betörési kísérletét

A keleti arcvonalról német részről a Sanok és Krosno körüli és az északi szakaszon tovább folytatott nagy szovjet támadás ellen elért elhárítási sikert helyezik előtérbe. A duktal szorosnál,

ahol a szovjet támadásoknak a Szlovákiába való betörés volt a céljuk, a bolsevisták a Kárpátok előhegyseit sem tudták birtokukba venni.

Segélyt kértek a varsói felkelők

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a varsói felkelők sürgős segítséget kérő rádióüzenetet intéztek Churchillhez, Roosevelthez és Sztalinhoz. A

rádióüzenet szerint ha sürgősen nem érkezik segély, a varsói felkelőket súlyos katasztrófa éri.

A szövetségesek igyekeznek megzavarni a japán-portugál viszonyt

A Német Távirati Iroda tokiói jelentése szerint a japán kormány szövetségese a külföldi sajtó képviselőivel tartott sajtótájékoztatót rámutatott azokra a szövetséges törekvésekre, a

melék célja a japán-portugál viszony megzavarása. A szövetséges propaganda állítása szerint a portugál kormány a közeli napokban megszakítja a diplomáciai kapcsolatokat Japánnal és a jelenleg Ausztráliában levő 10.000 portugál katonát beveti Timor szigetének felszabadítására.

Nyilatkozata végén a japán szövívő kijelentette, a japán kormány bizik, hogy Portugália minden szövetséges machináció ellenére is marmarad semlegesnek és továbbra is tartja a baráti viszont Japánnal.

Meglassu't

az angol-szászok előnyomulása

A Német Távirati Iroda jelenti: A Manchester Guardian haditudósítójának jelentése szerint a Mosel mentén két hete dúló elkezdett küzdelem intő jel a dőre és esztelen szóbeszédék ellen a háború gyors befejezését illetőleg. A harc súlyos és sok áldozatot követel. Így Metznel egy gyalogos zászkalj egy nap alatt kétszáz halottat vesztett és így történnk ez mindentől. A németek szívásan és keményen harcolnak.

A Daily Mail haditudósítója is megállapítja, hogy a szövetségesek előnyomulása meglassu't. A franciaországi

Finnország megszakította a diplomáciai kapcsolatokat Magyarországgal

Heisinkiből jelenti a svéd távirati iroda: A finn kormány a legyverszűnéi egyezmény aláírását követő új politikai helyzetnek megfelelően megszakította a diplomáciai kapcsolatokat Magyarországgal, Horvátországgal és Szlovákiával.

Londonban átlag négyszáz házat rongált meg egy német szárnyasbomba

A brit egészségügyi miniszter szerint egyes szárnyas bombák 1.500 házat rongáltak meg.

Amsterdam, szeptember 21.
A Német Távirati Iroda jelentése szerint az angol hírszolgálat közölte, hogy a kora reggeli órákban ismét megindult a német szárnyasbombák támadása London és Délanglia ellen. A hivatalos közlemény szerint károk és veszteségek keletkeztek.

Ugyancsak az angol hírszolgálat közli, hogy a brit egészségügyi

miniszter kijelentése szerint egyes német szárnyasbombák 1.500 házat rongáltak meg. Átlagban egy szárnyasbomba 400 házat rongált meg. A szárnyasbombák uj-boli támadásával kapcsolatban az egészségügyi miniszter figyelmeztette azokat, akik elköltöztek Londonból, hogy ne térjenek vissza a fővárosba.

Légítámadás Pozsony ellen

Pozsony, szeptember 21.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy tegnap a déli órákban ellenséges repülőgépek szálltak el Pozsony felett és a városra egy bombaszönye-

get terítettek. Egy kórház és egy iskola is elpusztult számos lakóházon kívül. A lakosságnak veszteségei vannak.

Szerdán délelőtti terrorlámadás érte Budapestet és több vidéki várost

Károk és veszteségek keletkeztek

Szeptember 20-án a délelőtti órákban erős ellenséges kötelékek léptek be délnyugati határainkon és zömmel a Dunántul, részekkel a Duna-Tisza közének átrepülése után egyes dunántuli és Duna-Tisza közeli helységek és Budapest ellen terrorlámadást intéztek. A lakosságnak veszteségei voltak, károk keletkeztek. A légvédelmi tüzérség hatásosan működött és eddig számos gép lelévését jelentették.

Észak-Norvégia lakosai menekülnek a bolsevisták elől

Oslo, szeptember 21.

Észak-Finnország küszöbönálló szovjet megszállására való tekintettel, Finnmarken, északnorvégiai tartományból, amely Finnországgal határos, sokan elmenekülnek az ország déli részébe. Mint Tromsöből jelentik, oda naponta számos család érkezik Észak-Norvégiából, akiket hajón kell tovább küldeni a déli nagyobb

városokba. A menekülők csak kevés csomagot hoznak magukkal. A nehéz szállítási viszonyok következtében kénytelenek csaknem mindenüket otthagyni. A Nemzeti Samling segítőszervezete és a norvég Vöröskereszt gondozásba vette a menekülteket. A legtöbbet közülük falun helyeznek el, mivel a nagyobb városok túlszűfoltak.

A finneket megkezdte a perkkalai földrész kiürítését

Stockholm, szept. 21.

Svéd lapértesülések szerint a finn fejezőbizottság elhagyta Moszkvát és utban van Helsinki felé.

A finneket megkezdte a perkkalai

földrész kiürítését, amely a fejezőbizottsági bizottság elhagyása céljából szovjet ellenőrzés alá kerül.

Páris éheznek

Feltűnéstkelő perek Vichyben

Geni, szept. 21.

A Tribune de Genève jelenti, hogy mindazok a francia tiszviselőket, akik a Pétain kormány idején dolgoztak, el távolították hivatalából és Vichyben szállodában őrizet alá helyezték.

Vichyben a hadbírók előtt bír

szerint feltűnéstkelő perek folynak.

Az Associated Press közli, hogy Páris a szükséges élelmiszernek csak a felét kapja s emiatt a lakosság egészségi állapota rendkívül rossz. Minden 10 francia sebesült közül a ossz táplálkozás következtében 9 meghal.

Véres tömegjelenetek Rómában

Amsterdam, szeptember 20.

(Német Távirati Iroda). Henry Buckley, az angol hírszolgálat külön tudósítója jelenti Rómából:

Hétfőn viharos jelenetek játszódtak le Rómában a törvényszék épületében, ahol Pietro Caruso, Róma volt rendőrfőnöke felett mondtak ítéletet. Körülbelül ezer emberből álló dühöngő tömeg köztük több özvegy, akiknek férje Caruso miatt vesztette életét, berontott a tárgyalási terembe, sokan feltolakodtak a bírói emelvényre és ott kiabáltak:

Halál Carusora! Igazságot akarunk! A rendőrség 10 embert fegyverzett le, aki azzal a szándékkal jelent meg a helyszínen, hogy lelője Carusot.

Dr. Donato Canettát, a Reginanegyed volt kormányzóját, az egyik tanut, a tömeg félholtra verte és beledobta a folyóba. Amikor a víz tovább sodorta Canetta testét, többen még akkor is utána eveztek és evezővel verték a fejét. Holttestét később kihúzták a folyóból és a dühöngő tömeg felakasztotta a törvényszék előtt.

Sorza gróf kijelentette, hogy eze-

kért a tüntetésekért a fasiszta igaztók felelősek. Az a börtön, amely előtt Donato Caneta testét felakasztották, most fasisztákkal telik meg.

Eljárás indul meg ellenük. Több olasz rendőrt és hivatalnokot is letartóztattak, mert nem viselkedtek úgy, ahogy kellett volna. (MTI)

Berlin a Svédországra nehezedő nyomásról

Berlin, szeptember 21.

Hull amerikai külügyminiszter nyilatkozatával kapcsolatban, amelyből kitűnt, hogy Amerika éleshangu jegyzéket intézett Svédországhoz, a Wilhelmstrasse szóvivője svéd sajtójelentésekre mutatott rá, amelyekből három fontos tényre lehet következtetni: 1. Az amerikai nyomás arra irányul, hogy a svéd semlegességet megszüntesse. 2. A svéd kormány kitar a semlegességi politika mellett. 3. A jegyzéket, amelyről Hull beszélt, már hosszabb idő óta nyújtották át Svédországban és a svéd választójegyzék, a jelek szerint, a svéd kormánynak a semlegesség melletti kitarását szögezte le.

Az amerikai kormány a Wilhelmstrasse szóvivője szerint az követeli Svédországtól, hogy opportunistá politikát folytasson a pillanatnyi hely

zet alapján. A szóvivő rámutatott arra, hogy a hadihelyzet változó. Majd hangsúlyozta, hogy azok az államok, amelyek eltávolodtak a semlegesegtől, vagy a Németországgal való barátság politikájától, semmi hasznot sem húztak ezekből a lépéseikből. Ennek bizonyítására Törökország és Bulgária helyzetét hozta fel a szóvivő példaként. Ezek az államok csak mosot kerültek igazán nyomás alá, amikor a gyengeség gyanújába estek saját hibájukból. Az angolszász részről többször hangoztatott szempont, hogy a szövetségesek nem felejtik el, ha Svédország kitar a semlegesség mellett. A szóvivő megállapította, hogy Német Birodalom és német nemzet is van, amely mindig fennáll és természetesen ezek is megjegyzik más államok viselkedését.

Angliába menekül az áruló román király

Károly román exkirály azzal a kérelemmel fordult az angol királyhoz, hogy engedje meg Londonban, vagy más angol városban való letelepedését. Mint a madridi angol nagykövetséghez közelálló körök mondják, az angol király azt válaszolta, hogy hasonló kívánságot terjesztett eléje Mihály román király és ezt előbb kell tekintetbe venni, mivel neki nagyobb joga van arra, hogy Londonból kísérelje meg a menekülést. Nem célszerű viszont mindkét román királynak egyszerre adni menedékjogot Angliában, annál is inkább, mivel a Szovjet már tiltakozott az ellen, hogy Károly Párizsban telepedjék le. Ha

azonban Párizsban sem látják szívesen, már európai fővárosban sem kap hat szállást. Mihály király megérkezését egyébként a jövő hétre várják Angliában, ott pihen ki az elmúlt hetek izgalmait és fáradalmait. Mihály király már csak a szovjet katonai hatóságok hozzájárulását várja kiutazásához.

A BONOMI KORMÁNY ELTÁVOLITJA A HIVATALOKBÓL A FASISZTAGYANUSOKAT

Milano, szeptember 21.

A Bonomi kormány gyors ütemben tisztítja meg a közigazgatást a fasisztáktól — jelenti a Német TI. Mindenképpen, akik fasiszta gyanúsak találnak azzal eltávolítanak a hivatalokból.

Hogyan választják meg novemberben az Egyesült Államok elnökét

Roosevelt negyedszer jelöltette magát — Dewey csak 42 éves és tulságosan alacsony — Elnök, aki apja kezébe tette le hivatali esküjét

Most novemberben kerül sor az Egyesült Államokban az elnökválasztásra. Amerikában már erősen készülnek erre a nagy belpolitikai eseményre. Érdekes lesz ezektől kapcsolatban az elnökválasztás érdekes kérdéseiről tájékozódni.

Az Egyesült Államok alkotmánya igen kevés feltételt szab az elnökké való jelölést illetően. Elnökké választható bárki, aki betöltötte 35-ik évét, és született amerikai állampolgár.

A valóságban persze az elnökjelöltet nem a polgárok tízmilliói, hanem legfeljebb tucatnyi alkalmas ember között keresik.

S mi az alkalmaság próbája? Nyilvánvalóan nem más, mint a legmagasabb állami állások elérése és a betöltésükben tanúsított rátermettség. Így van ez minden nagy társadalmi szervezetben.

Az Egyesült Államok leendő elnökei többnyire valamelyik fontosabb tagállam kormányzója, olykor volt „államtitkárok” (európai kifejezéssel miniszterek), esetleg a szenátus (felsőház) ismertebb és vezető személyiségeknek számító tagjai közül kerülnek ki. Az a körülmény azonban, hogy az itt felsorolt állások valamelyikét sikerrel töltésük be, még mindig csak egy előfeltétel. Ezenkívül még sok egyéb szempont is szóba jön, hogy egy politikust úgy kezdjenek tekinteni, mint akiből „elnököt lehet faragni”. Vannak többé-kevésbé szilárd szokásjogi feltételek. Ezek közül némelyik hosszú idő múltán, amikor már az alkotmányos élet végleges és változhatatlan elemének tekintették, egyszerre meghaladták, mert eltértek tőle. Ilyen például az a százötven éven át követett szokásjogi szabály, amely szerint

két alkalomnál többször ugyanazt a személyt nem lehet elnökké választani.

Az Unió állami egységének megalapítója, Washington második elnökségének lejártá után harmadszor nem vállalta a jelöltséget és azóta ezt a demokratikus alkotmányból eredő szükségszerűségnek tekintették.

Négy esztendeje

azonban Rooseveltet harmadszor is megválasztották és az idén negyedszerre is jelölteti magát.

ismét egy más iratlan szabály, ha sikertelenül próbálnak tőle eltérni még jobban megerősödhet. Ilyen például az, amely szerint

katolikus nem választható elnökké.

1928-ban jelölték New York állam kormányzóját, Smith Alfrédot, aki katolikus vallású. Noha

kiválóan tehetséges és minden tekintetben rátermett ember volt, rossz szavazataránnyal megbukott és azóta ezt az iratlan alkotmánytörvényt még szilárdabbnak tekintik. Egy sajtósági szokásjog keletkezett 1865 óta. Eszerint a déli államokból származó politikus nem választható elnökké, mintegy büntetésül azért, mert ezek az államok a polgárháborúban el akartak szabadulni az Unió-

tól. Ez a szabály is megerősödhet vagy megdőlhet ahhoz képest, hogy jelölnek-e ezután délről való politikust és az milyen eredménnyel vesz részt a választási harcban.

Az elnökválasztás

Közvetett népszavazással

történik. A választók ugyanis nem közvetlenül a jelöltekre, hanem az elnököt megválasztó személyekre, „elektorokra” szavaznak. Ezek feladata aztán az elnök megválasztása. Nem szabad azonban azt hinnünk, hogy az elektori testület maga mérlegel és választ a jelöltek közül.

Az elektorok megválasztásával már eldőlt az elnökválasztás is, az ő szerepük pusztán alkotmányos formáság. Meghatározott pártállást foglalnak el és mihelyt nyilvánvalóvá vált, hogy az elektorok között például több a demokrata, mint a republikánus, a választás már el isdőlt a demokraták javára.

A két nagy párt csak egy-egy jelölttel szerepel.

Más pártok is indulnak a választáson, de a két nagy párt változtatását sohasem sikerült több párt versengésévé alakítani, a demokrata és a köztársasági jelölt mellett az újonnan felbukkanó pártok jelöltjei a szavazatoknak csak egy jelentéktelen töredékét képesek megszerezni.

Mi különbség van tehát mégis az elektorok utján való választás és a közvetlen népszavazás között? Itt az amerikai alkotmánynak egy sajátos mozzanatához érünk.

Az elektorok szavazata ugyanis államoként érvényesül.

A két nagy párt

a demokrata és a köztársasági között állandó vetélkedés folyik az állam életében. Jelenleg már a harmadik elnöki ciklus — vagyis tizenkét esztendő — óta a demokratáké a kormány.

Az idei választáson a köztársasági párt Dewey Tamást jelölte a negyedszerre is fellépő Roosevelttel szemben.

Dewey New York állam kormányzója; ez az állás az elnöki tisztségnek hagyományosan egyik leginkább elismert előiskolája. Nagy népszerűségre tett szert a bűnözés ellen való erőfeszítésével. Aránylag igen fiatal, mindössze 42 éves. Ha megválasztják, ő lesz az Unió legfiatalabb elnöke.

Kifogásolják, hogy kistermetű. Ez nem is olyan csekélység, mint európai szemmel látszik. Az amerikai választótömegek szerint az elnök jelöltek többnyire bizonyos testi sajátságokkal, előnyös fellépéssel kell bírniok.

Fontos a nyájas megjelenés, a derűs mosoly, melegen csengő hang, határozott és barátságos kézfogás. Persze ezek a sajátságok nem mellőzhetetlen feltételek. Rooseveltet megválasztása előtt például gondolni sem lehetett volna arra, hogy nyomorékot elnökké válasszanak. Az amerikai népet azonban ebben az esetben éppen a béna elnökjelölt szívtóssága hatotta meg, az a kitartás, amellyel ilyen súlyos hátránnyal bátran meg-

Ezt úgy kell érteni, hogy ha egy államban mondjuk 30 elektort választanak és ezek közül például 16 elektor a demokrata, 14 pedig a köztársasági párthoz tartozik, akkor az állam mind a harminc elektori szavazata a demokrata párt jelöltjére esik. Minden államban annyi elektort választanak, ahány képviselőt és szenátort küld az állam a kongresszusba. A képviselőket az államok népességének számaránya szerint választják, szenátusi tagság azonban minden államnak egyaránt kettő jár, legyen az a csaknem nyolc millió Illinois, vagy az alig százezres Nevada. Így aztán

gyakran előfordul, hogy a választási hadjáratból olyan elnök kerül ki győztesen, akire az alapválasztáson kevesebb szavazat esett, mint ellenjelöltjére.

Ezt azonban senki sem tekinti sérelmesnek. A népakarat megnyilatkozásának az alkotmány másfélszázados rendje feltétlenül helyes kifejezése az amerikai közvélemény szerint, helyesebb még a számszerű többségnél is. Támogatja ezt a meggyőződést az a történelmi tapasztalat is, hogy kiváló és jelentős történelmi szerepet betöltő elnökök kerültek ki kisebbségi választásból.

küzdve visszatért a cselekvő életbe. Szabály, hogy elnökjelöltek első sorban alkalmas a „jó cimbora” típusba tartozó politikus, de azért voltak már rideg és szófukar puritánok is az elnökök között. Ilyen volt például Coolidge, aki keresztnevén gyakran Kálmán nevet viselte. Igaz, hogy ő először úgy lett elnök, hogy mint alelnök az elnök halála után az alkotmány rendelkezése szerint választás nélkül vette át a tisztséget az elnöki hivataloskodás négy esztendőjéből hátralévő időre, de a nép annyira meg volt vele elégedve, hogy aztán az újabb négy évre meg is választották. Megválasztása után a hivatali esküt apja kezébe tette le kis tanyájukon, olajlámpa mellett, az ódon családi bibliára.

Népszerűségének utóbb éppen szigorú hitveve lett a forrása. Róla maradt fenn az anekdóta, hogy egyszer egy felelgetett a felesége kérdésére: „Voltál a templomban, Cal?” „Igen.” „Szépen beszélt a tiszteletese?” „Szépen.” „Miről szólt a prédikáció?” „A bűnről.” „S mi mondott róla?” „Ellenezte.” Szóval nincs szabály kivétel nélkül. Esetleg Deweynek is elnézik, hogy nem szálfatermetű ember.

Az amerikai alkotmányos élet alap természete, hogy az alkotmányt működető két nagy párt között az állami és társadalmi élet alapszemléletét illetően

nincs különbség

csak az egyes időszerű kérdések különböző megoldási módjait felől valának eltérő nézeteket. A választók döntik el aztán, hogy melyiket tart-

ják alkalmasabbnak és melyik elméletileg egyformán járható utat tartják inkább célravezetőnek?

A mostani választáson még az idő-

szertl kérdések felől táplált nézetek sem tulságosan különböznek. Régebben például hagyományosan a köztársasági párt volt a kapitalista szemlélet legkövetkezetesebb testetelője, amely tehát az állami beavatkozást, a szociális gondozást még tévőva és bátortalan kísérletként sen láttá volna szívesen. A harminca évek elején lezajlott nagy társadalmi földrengés, a gazdasági világválság iszonyu pusztítása után azonban Rooseveltet új társadalmi politikát kezdeményezett, a gazdasági életet az állam fokozatosan erősödő beavatkozásának vetette alá. Ennek a politikának eredményeit most már a köztársasági párt sem másíthatja meg. Az semmiféle pártnak sem jut hat az eszébe, hogy el kell törölni a társadalombiztosítás intézményeit, amelyet az Egyesült Államokban Roosevelttel elnöksége óta építettek ki. Egy másik választóvonalon régebben a külpolitika terén huzódott a két párt között. A köztársaságiak ellenezték az Egyesült Államok beavatkozását más országok ügyeibe. Most azonban nem lehetséges többé az elszigetelő dési politika. Az Egyesült Államok olyan részt vállaltak Európa és a világ ügyéből, hogy ennek a háborúnak a befejezése után többé nem vonulhatnak vissza saját földrésükre. A köztársasági jelölt sem mondhatja mást, mint a demokrata és valóban Dewey óvatosan ugyan — hiszen a párt hagyományainak és multjának ennyi áldozatot meg kellett hozni — de félreérthetetlenül

állást foglalt az elszigetelődés ellen és az Egyesült Államoknak a világ ügyeiben való részvétele mellett.

Az a bölcsesség, amit egyes felületes szemlélők szoktak emlegetni, hogy tudnivaló Rooseveltet azért fogják megválasztani, ha megválasztják, mert egy átmeneti korszakban nem célszerű a vezetőket kicserélni, amerikai ember számára legfeljebb azért nem neveléses, mert egy amerikai flyesmit egyszerűen nem ér fel észszel. Aki ilyesmit mond, annak sejtelmé sincs az amerikai közfelfogásról. Amerikai ember számára merő képtelenség volna feltételezni, hogy ő ne volna épp oly alkalmas valaminek az elintézésére, mint egy másik amerikai. Oszti Zoltán.

Gyilkos növények

Most nem azokra az az erős illatú virágokra gondolunk, amelyeket költők és novellairók már számtalanszor felhasználtak és „a virág bosszúja” címen erőteljes történeteket adtak elő arról, hogy egyes virágok hogyan ölhetnek meg pusztán illatukkal álvó embereket. Ellenben egy növénykísérleti állomáson valóban komoly kutatásokat végeztek egyes növényeknek más növényekre az illatuk által gyakorolt hatásáról. Így például megállapították, hogy azok a virágvetések, amelyek illatozó almafák közelében tenyésznek, rendszerint nagyszámú csupán egyhatodát érték el: ha aztán az almafákat eltávolították, akkor a vetések újra felüdültek és szépen növekedtek. Más példa az, hogy ha a rózsát rezedával együtt teszik vázába; a rózsák előbb elhervadnak, majd elhalnak: a rezedilla illata ugyanis lehet az ember számára pompás, de egyes virágfajták számára egyenesen gyilkos hatású. Ugyanígy gyilkos hatása van a gyöngyvirágnak is, ha más virágokkal együtt teszik vázába és ilyenkor nemcsak azok a más virágok pusztulnak bele, hanem maga a gyöngyvirág is megsínyli a többi virággal való együttélést. A mákvirág is elhervad, ha másfajta virágokkal helyezik együtt.

Ellentétes szakértői vélemények miatt az Igazságügyi Orvosi Tanácshoz terjesztik föl Totth főorvos bűnperének iratait

Mikor avatkozhat be az orvos a szülés előidézése céljából? Az anya és a gyermek életének megmentése egyformán kötelessége az orvosnak

Szerdán délelőtt 11 órára tüzte ki a zombori törvényszék Winter-Kócs hármas büntetőtanácsa Totth László dr. kórházi főorvos ismeretes bűnperének folytatólagos tárgyalását.

A folytatólagos tárgyaláson, amely rövidebb szünetekkel este fél hét óráig tartott, Holzschuh Jakab dr. szanatóriumi főorvos, mint meghívott szakértő terjesztette elő szakvéleményét.

A szakértői eskü letételekor az el-

nök megkérdezte, ismeri-e a főorvos dr. Totthot s van-e közöttük közelebbi kapcsolat?

Holzschuh dr. kijelentette, hogy az elsődrendű vádlottal kollegiális viszonyt tartott, újabb kérdésre pedig azt válaszolta, hogy e za kapcsolat nem feszélyezi őt a tárgyi igazságnak és a tudomány mai állásának megfelelő vallomás megtételében.

vost senki sem ismer. Az orvostudomány feladata a terhességet nem megszüntetni, hanem megtartani. Ugy látja, hogy jelen esetben nem is történt kísérlet a terhesség megtartására.

Mészöly dr. a beavatkozás indokoltságára vonatkozó álláspontját ezek után is fenntartotta.

Szabó Endre dr. törvényszéki orvosszakértő újabb vallomásaiban azt fejtette, hogy teljes bizonyossággal napokra a magzat korát nem lehet megállapítani. Arra a kérdésre, hogy szükség volt-e a beavatkozásra azt felelte, hogy mint nem szakorvos, nem tud válaszolni.

A szakértők meghallgatása után a bíróság tanácskozásra vonult vissza. Közel negyedórás szünet után bevonult a bíróság a tárgyalóterembe s Winter-Kócs Rezső dr. tanácselnök kihirdette a bíróság végzését, amely szerint

az ellentétes szakértői véleményekre való tekintettel a bíróság iratait az Országos Igazságügyi Orvosi Tanácshoz terjesztik fel

s az újabb tárgyalás határnapját az iratok visszaérkezése után tüzik ki

Indokolt volt-e az orvosi beavatkozás

Az elnök ismertette a szakértővel a vádat, amely szerint Totth dr. egy környékbeli asszonyon terhessége 7-ik hónapjában művi beavatkozást végzett, holott erre a vád szerint nem volt oka. Felhívta a szakértőt, a bemutatott kórlapok alapján nyilvánítson véleményt, a Totth dr. által megállapítani vélt felgő burokrepedés kellő indokul szolgál-e aktív beavatkozásra?

Holzschuh főorvos kijelentette, hogy a szülés levezetése előtt semmilyen se lehet megállapítani: felső vagy alsó burokrepedésről van-e szó.

A továbbiakban kifejtette, hogy a terhesség ilyen előrehaladott stádiumában csak a gyermeket vagy anyát érintő életveszély — elhalás, láz, vérzés — indokolhat beavatkozást. A kórlap szerint ilyen azonnali beavatkozást indokoló körülményt nem tud megállapítani.

Winter-Kócs tanácselnök most azt kérdezte a szakértőtől, hogy beavatkozás esetén hetedik hónapos magzatról feltehető-e, hogy életbenmarad?

— Az a magzat fejlettségétől függ: életben is maradhat. Az érettség feleit azonban csak szülés után lehet felelismerni.

— Van-e lehetőség arra, hogy élve jön világra — kérdezte tovább az elnök.

— Igen.

Újabb kérdésre, hogy a beavatkozást azzal a tudattal végezhette-e a vádlott, hogy anya és gyermek életbenmarad, a szakértő kijelentette, hogy a hetedik hónapban a magzat éppen az életképesség határán van. Különös, gondos ápolással, kórházi tartó különleges kezeléssel és mesterséges táplálással esetleg életben tartható.

lással esetleg életben tartható.

A szakértő vallomását most légirodó szakította félbe. Az elnök a tanácskozás folytatását légirodó utánra halasztotta el.

A tárgyalás újabb megnyitása után Holzschuh dr. folytatta szakvéleményének előterjesztését.

A kórlap adataiból és a másodrendű vádlott anya vallomásának egybevetéséből megállapította, hogy

jelen esetben inkább abortusról, mint koraszüléstről van szó.

Arra a kérdésre, hogy szükség volt-e a beavatkozásra, a szakértő azt válaszolta, hogy ez attól függ, az asszonynál láz, vagy más beavatkozást indokoló körülmény fennforgott-e?

Winter-Kócs tanácselnök Totth dr.-től megkérdezte, hogy mitől előtt volt-e láza a másodrendű vádlottnak.

Totth dr. határozott nemmel felelt. Holzschuh dr. újabb kérdésekre kijelentette, hogy

abortus megindításához az orvosi gyakorlat 3 orvos konziliumát tartja szükségesnek.

A délelőtti tárgyalás végén az orvosszakértő a kórlapok és tisztiorvosi jegyzőkönyv adatainak összehasonlításából megállapította, hogy az elcsérült gyermekekre vonatkozó jegyzőkönyvek az élő és halott gyermekekre vonatkozó körmegejelölése — mindkettő 6 hónaposnak volt feltüntetve — téves.

A beavatkozás esetei

Az elnök a tárgyalás folytatását délután 4 órára tüzte ki.

A délutáni tárgyaláson Holzschuh dr. újólag hangoztatta, hogy beavatkozásra

csak láz, farkasgörcs, súlyos vérzés esetében lett volna szükség.

Ezzel kapcsolatban újólag kihallgatották Munkás Barbála és Sós Vilma kórházi ápolónőket. Munkás Barbála arrol vallott, hogy a másodrendű vádlott mitét előtt nem panaszkodott fájdalomról és láza sem volt.

Paulay Gyula dr. tisztiorvos jette után vallomást. Elismerte, hogy az elcsérült gyermekek azonosítására a kórházban végzett első vizsgálat nem jár eredménnyel. Ezt annak tulajdonít-

ja, hogy a vizsgálat időben folyt s a szükséges tanuvallomásokat nem lehetett eszközölni.

Az azonosítás megejtésére a gyermekek súlygörcsét kérte a kórházról, ilyen nem kapott.

A feltett szülészeti szakkérdésekre válaszolva kijelentette, hogy mint általános gyakorlatot folytató orvos nem érzi magát hivatottnak szakkérdésben való nyilatkozatra.

A tisztiorvos után Mészöly dr. tett kiegészítő vallomást.

Arra hivatkozott, hogy Holzschuh dr. a »klasszikus« orvosi iskola híve, aki ellenzi a provenciót, amely a »modern« orvostudomány felfogását ükrözi.

Mi az orvos feladata?

Holzschuh dr. válaszában visszautasította Mészöly dr. állítását, hogy

álláspontja teljesen kongruál Burger professzor tudományos véleményével, akinél modernebb szülész-úbor-

A déli hadműveleti terület kormánybiztosa Zomborban

Vitéz Horváth István ny. főispán, baranyai alispán, a déli hadműveleti terület kormánybiztosa szerdán délelőtt 10 órakor Zomborba érkezett. Vele együtt érkezett Bognár Gyula országgyűlési képviselő, ki a kormánybiztoságon lát el a kormánybiztos mellett fontos teendőket.

A vármegyeházán egészen a délutáni órákig tartó értekezlet volt, melyen résztvettek Falcione Árpád Bács-Bodrog vármegye és Zombor város, dr. vitéz apatiné Fernbach Péter Ujvidék város és Vojnits Gyula Szabadka város főispánja; dr. vitéz Bajsay Ernő Bács-Bodrog vármegye alispán-

ja; vitéz dr. Nagy Miklós újvidéki, dr. Székely Ferenc szabadka és dr. Pető János zombori polgármester; Pétery Sándor ezredes, Cserej Ferenc és Zalasy Zoltán csendőrezredek; Vastag Zoltán és Balogh Andor újvidéki és zombori rendőrtanácsosok, az újvidéki és zombori rendőrség vezetői, végül Baranyi Bálint vármegyei főjegyző.

Az értekezleten fontos közbiztonsági és közellátási kérdéseket tárgyaltak.

Vitéz Horváth István kormánybiztos a késő délutáni órákban visszautazott Pécsre.

Budapesten október elsején kezdődik a tanítás

Időszerű kormányzati kérdésekkel foglalkozott a szerdai minisztertanács

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai vitéz Lakatos Géza miniszterelnök elnökletével szerdán délelőtti minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács időszerű kormányzati ügyeket tárgyalt és délután három órakor ért véget.

A minisztertanács többek között a székesfehérvári alsó és középfokú tan-

intézetekben az oktatás megkezdésének kérdésével is foglalkozott és annak megállapítása után, hogy a beiratott tanulói fűszag és a tanterv részére is elegendő és megfelelő óvóhelyek állnak rendelkezésre, az oktatás megkezdésének időpontját október elsejében állapította meg.

Ujvidék nincs ellátva tüzelővel

város idejékorán megvásárolta a szükséges tüzelőmenyiséget, de eddig még nem szállították le

Az újvidéki városi Hivatal annak a közlésre kérte fel a szerkesztőséget, hogy azon közlemények, amely szerint a város tüzelőanyagellátása biztosítva van, tévedésen alapszik.

Ujvidéken ugyanis jelenleg egyáltalán nincs tüzelőanyag.

A város vezetősége még idejékorán megvásárolta és lekötötte a szükséges tüzelőanyagot, ennek

leszállítása azonban eddig nem volt lehetséges

és kérdés, hogy a tél beálltáig sikerül-e leszállítani Ujvidékre.

Ujvidéken este fél kilencig reggel ötig zárva kell tartani a lakóházak kapuját

A déli hadműveleti terület kormánybiztosának rendelkezése alapján Ujvidék thi. város polgármestere rendeletet adott ki, amely szerint a város területén este fél tíz óráig, kiltérletén este nyolc óráig szabad a közlekedés. A közlekedési tilalom a bel- és a kültérleten egyaránt reggel öt óráig tart.

A lakóházak kapuját este fél kilencig reggel öt óráig zárva kell tartani.

A vendéglők záróját a rendelet esti

kilenc órában állapítja meg. A közlekedési tilalmi időben csak hatósági igazolvánnyal ellátott polgári személyek közlekedhetnek. Felhívja a rendelet a lakosságot, hogy

mindenkül hordjon magánál arképes személyazonossági igazolványt

és azt a közbiztonsági közegek felhívására mutassa be. A közbiztonsági szervek felszólítására mindenki rögtön álljon meg, mert ellenkező esetben kiltetzi magát a biztonsági szervek feyverhasználatának.

HIREK

**Elsötétítés ma 20 órá-
tól reggel 6 óráig**

MINDAZOKON A HELYEKEN, A-HOL NEM TÖRTÉNT LÉGITÁMADÁS, KORLÁTOZÁS NÉLKÜL HASZNÁLHATÓ A TÁVBESZÉLŐ. A MTI jelenti: A m. kir. posta vezérgazgatósága közli, hogy Budapesten és mindazokon a helyeken, ahol nem történt légitámadás, a távbeszélő korlátozás nélkül használható.

Intézkedés a honvédségi lőigénybevételről. A honvédségi lőigénybevétel során a gazdák köréből panaszok merültek fel a törzskönyvelt kancák honvédségi igénybevétele miatt. E panaszokkal kapcsolatosan illetékes helyről közlik, hogy a törzskönyvelt Elit és I. osztályú, tehát koronával besütött és piros könyvvel ellátott kancák honvédségi célra vagy közmunkára nem vehetők igénybe. Ha ennek ellenére egyes helyeken a honvédség vagy más hatóság intézkedésére mégis törzskönyvelt kancákat vinnének el, a gazdák azonnal forduljanak panaszukkal a földművelésügyi minisztérium lőtenyésztési főosztályához, vagy az illetékes lőtenyésztési kerületi parancsnokhoz, vagy a mentelleparancsnokhoz, hadművelési területen pedig a kormánybiztos mellé lőtenyésztési szaktanácsadóként kinevezett miniszteri megbízotthoz.

Olvasó a bombakárosultakért. Pajscsics Elek zombori kedves olvasónk 20 pengőt küldött be szerkesztőségünkbe a bombakárosultak támogatására. Az összeget illetékes helyre juttattuk.

Bombatalálai érte Puccini házat. Heine Korte írja a „Hamburger Fremdenblatt”-ban. Széttörtött butordarabok hevernek össze-vissza. Talpunk alatt üvegcserepek csikorognak. Az ablakkeretek beestek a szobába. A tető nincsen többé. Mindent ujjnyi vastag por borít. Atlépdelek a romokon, olyan közel a házhoz, hogy olvasni tudom a márványtábla felírását. Arany betűkkel áll ott írva ékes talján nyelven: „Viareggio község szentül megígéri, hogy úgy megőrzi Giacomo Puccini házat és kertjét, mint egykoron Turandot hercegnőt a királyi kertben őrizték.” Romok, repeszdarabok, szétvert butorok, por és piszkon keresztülgázolva jutok a ház belsejébe. A lámpák törten a földön hevernek, szétépett papírcafatok között. Levelek, feljegyzések, partitúrák, hangjegyzetek, képek és folyóiratok voltak egykor. Mindenütt romok és pusztulás; a bevágódó angolzás bomba alapos munkát végzett. Csak a sarokban áll egy kis asztal talán ezen írta a meseter a „Pillangókisasszony” örökszép melódiáit...

Akkik több terhet szivesebben cipelnek. Hétezer teherhordó munkást tartanak nyilván a hatóságok az indiai Privandnim városban, ahol a munkásokat a cipelt kilók után fizetik. Gyakran előfordult, hogy az óriási terhet alatt összerokkadtak, mert erejüket meghaladó súlyt vettek hátukra, hogy többet keressenek. Nem is igen akad öreg teherhordó a kikötővárosban, mert az állandó görnyedt járás, a nagy terhek és az előtérben táplálkozás idő előtt sirba vitte őket. A városi hatóságok ezért megszüntették a városi teherhordók 100 kilónál nagyobb terhet nem vihetnek. Igen elégedetlenek most a munkások az új rendszabály miatt és arra kérik a hatóságokat, az engedélyezett súlyhatárt emeljék fel 125 kilóra.

A magyar kormány újabb felhívása a román kormányhoz

A m. kir. kormány az alábbi üzenetet intézte a rádió útján a román kormányhoz:

A magyar királyi kormány értesíti a román kormányt, hogy a diplomáciai vonatkozó válaszában

három napi várakozás után Lőkösházáról Budapestre irányították vissza. A magyar királyi kormány ismét kéri a román kormányt, hogy sürgősen közölje javaslatát a kicserélésre vonatkozóan.

A Szovjet balkáni terjeszkedésével a német-magyar védelem időt nyert, amelyet Erdély déli részének megerősítésére használt ki

Bécs, szept. 21.

A Neues Wiener Tageblatt a keleti arcvonalról szóló helyzetjelentésében részletesen foglalkozik az erdélyi arcvonal eseményével és megállapítja, hogy egész Erdély most egységet alkot a régi határvonal elmosódott. Az Erdély elleni támadások sújait a szovjet csapatok viselik, míg a bolsevizáit román és bolgár kötelek csak segédcsoportoknak tekinthetők.

Az erdélyi térségben Nyugat és Észak felé egyaránt erőfeszítéseket fejt ki az ellenség.

A lap leszögezi, hogy a Szovjet Románia és Bulgária teljes bolsevizálására törekszik és a román és szerb területeken román és bolgár csapatok segítségével iparkodik átjutni a Tágókon. A Szovjet törekvéseinek nyilvánvalóan

kitűnik, hogy a katonai szempontoknál fontosabbnak tartotta azon politikai törekvéseinek megvalósulását, hogy megvesse lábát a Balkánon. Ematt nagy katonai erőket vonultat fel a Balkánra ahelyett, hogy ezekkel összpontosított támadást intézett volna Erdély ellen.

— Mi felismertük az ellenség célját — írja a lap — és az időt Erdély déli határainak megerősítésére fordítottuk.

Fejtegetései további során rámutat a lap arra, hogy az északi arcvonalon az ellenségnek rendkívüli ember és anyag bevetése ellenére se sikerült elérnie céljait. A német északi csoportok egysége ma is fennáll és meghiusult az a bolsevista terv is, hogy a szovjet csapatok elérjék a rigai öböl partjait.

Háborút sürget a Szovjet ellen az USA volt párisi nagykövete

Stockholm, szeptember 21.

(Német TI) Bullitt, az Egyesült Államok volt párisi nagykövete, aki jelenleg őrnagy a hadseregben, cikket közölt a „Life” című amerikai folyóiratban. A „Dagens Nyheter” newyorki jelentése szerint a cikk heves sajtóvitára adott okot. Bullitt arra szólítja fel a Vatikánt, a nyugati demokráciákat és Nyugat-Németországot, hogy a háború után, amilyen gyorsan csak lehet, szövetkezzenek Oroszország megtámadására.

Mowrer ismert amerikai újságíró

figyelmezteti az amerikaiakat, hogy ne hallgassanak Bullitt tanácsára. Nagyon valószínű, hogy az amerikaiak ugyan nincsenek elragadtatva attól a vezető szereptől, amelyet a Szovjet-Unió ebben a pillanatban játszik Európa és Ázsia nagy részében — írja Mowrer — de ezen mitsem lehet változtatni. Két évvel ezelőtt még lehetett volna szó keresztes hadjáratról a Szovjet ellen, ma azonban már késő. Épp ezért ma az egyetlen lehetőség a Szovjet Unióba vetett bizalom. (MTI)

San Marinótól keletre is eredménytelen maradt az angol áttörési kísérlet

Berlin, szept. 21.

Az Interim jelenti az olaszországi arcvonalról, hogy az angolok 25 napi hiábavaló erőlködésük után azt remélték, hogy összpontosított támadással áttörhetnek a Po völgye irányában. San Marinótól keletre nagy erővel megindított támadásuk azonban mindössze néhány helyi betörést eredményezett amit a németek azonnal elrekesztettek. Az olaszországi arcvonal főbb szakaszán már a német átlások előtérben összeomlottak az ellenséges támadások.

A Firenzétől északra folyó ellenséges erőösszpontosításból arra lehet következtetni, hogy a szövetségesek itt is megindítják áttörési kísérleteiket.

Patrascanu kommunista vezér alakítja meg az új román kormányt?

Genf, szept. 21.

A Daily Express svéd értesítésekre hivatkozva közli, hogy a román sajtó nyíltan bevállja, miszerint a jelenlegi kormány csak a fegyverszünet megköté-

sére alakult, a fegyverszüneti feltételek végrehajtására pedig a jelenleg Moszkvában tárgyaló Patrascanu román kommunista vezér vezetésével új erőskezdő kormány alakul.

3.600 pengőre ítélték a zombori feketevegőt

Zombor város rendőri büntetőbírája ma foglalkozott Betyin György, Arany János u. 30 sz. alatti zombori lakos ügyével, aki ez év júniusában 2 darab, szeptemberben pedig 1 darab sertést engedély nélkül levágott

és a sertések husát fekete áron értékesítette.

A rendőri büntetőbíró négyhavi elzárásra átváltoztatható 3.600 pengő pénzbüntetésre ítélt Betyint.

Liszt Ferencet ünneplik Lisszabonban. A jövő évben lesz 100 esztendeje, hogy Liszt Ferenc hangversenyt adott a portugál fővárosban. Az érdekes évfordulót a portugál zenei világ nagy ünneppélyességgel készíti meg. A Di-ario de Lisboas közli Liszt Ferenc fényképét és tudósítójának beszélgetését Campos Coelho zongoraművésszel, aki a jövőévi Liszt-ünnepek során azon a zongorán játszik, melyet a nagy magyar művész hozott magával és hagyott Portugáliában. Lisszabonban él még Liszt Ferenc egyik tanítványa, Viana da Motax professzor, aki a legnagyobb élő portugál zongoraművész.

A forró paradicsomba esett és meghalt egy kétéves kisfiú. Szombathelyről jelentik: Fónyi Albert, ukki állomásfőnök lakásán paradicsomot főztek be. A forró paradicsommal tele üstöt az állomásfőnök cselédje a földre tette le hűlni. A konyhában tartózkodott az állomásfőnök két éves Albert nevű fiacskája, aki megboltlott és beleesett a forró paradicsomba. Beszállították a celldömölki kórházba, ahol a kisfiú harmadfokú égési sebeibe belehalt.

Átligon felüli eredményt értek el Ujverbáson a napraforgótermelők. Ujverbáson a napraforgó vágása és cséplése az egész határban javában folyik már. A termés átligon felülinek ígérkezik. Egyes gazdák termésüket már át is adták a gyáraknak amelyek minden készletet felvásárolnak. — Az ujverbázi határban a kukoricatörést is megkezdtek. A hatóságok felszólították a lakosságot, hogy a napraforgó és kukoricaszárát azonnal takarítsa be a földekről.

FILM

TURUL FILMSZÍNHÁZ

„Makkheles”

a címe a Turul Filmszínház következő műsorára kerülő darabjának. Egy bé-késhangulatu kisvárosban játszódik a történet, hol jelmeg a legnagyobb próbalmát a vendéglősök ipartestületének elnökválasztása jelenti. A választás előzményei az ilyenkor szokásos kortesharcok jegyében zajlottak volna le, ha nem vezet a sors a bohém Balázs Pált a kisváros felé. De vezette... És Balázs Pál véletlenül összetalálkozva itt Balázs Péterrel, régi jó barátjával a jelenleg még ismeretlen, de rendkívül tehetséges, fiatal festővel, az egész választás sorsát egy kép köré bogozta. A történet pedig, hogy Pál mindenáron ismertté és gazdaggá akarta tenni Pétert. Elcipelte a Korona étterembe Kövi Déneshez a tulajdonoshoz, a kinek felajánlotta, hogy barátja megfesti Kövit, a vendéglősök ipartestületének jövőendő elnökét, előlki pózban. A kép el is készült, azonban Kövi rájön, hogy a tett nem éppen szerénységre vall és fél attól, hogy a szavazóbizottságot kedvezőtlenül befolyásolja, nem fogadja el a képet, hanem a helyi lapban nyilatkozatot tesz közre, hogy nem őt ábrázolja a kép.

Tóni bácsi a Makkhetes tulajdonosa, hirtelen ötlettől kapva, megvásárolja Pétertől a képet 500 pengőért, de megfelelő átalakításokat eszközöltet rajta. Másnap a kisváros polgárságának alapos oka volt a nevetésre. Ugyan is a Makkhetes kirakatában ott díszeget Kövi élethű képe, egyik kezében egy korsó sör, előtte egy tál virslivel. A festmény alatt ez a felírás volt olvasható: Emi, imi szeret? A Makkhetesben lehet. Itt kezdődik a tulajdonképeni bonyodalom, mikor Kövi a Korona étterem tulajdonosa felültan rohan a Makkhetesbe, de maza is rájön, hogy nem tehet semmit, hisz előtte kijelentette a sajtóban, hogy a kép nem őt ábrázolja. Sok-sok érdekes jelenet bonyolítja a cselekményt, míg a végén a két versenytárs barátságosan kezetszorít, mert mindkettőüket egyforma csalódás érte, ugyanis egy ismeretlen harmadik lett az ipartestület elnöke. A szerelmesek is boldogok lesznek, Pál pedig, miután barátját Pétert ismert művésszé és boldogzá tette, csendesesen kimegy városból. Péntektől — keddig vetítik.

KÖZGAZDASÁG

Mit kell tudni a gazdálkodóknak a széna és szalma beszoigáltatásáról?

Az új termelési és beszoigáltatási rendben a gazdálkodó beszoigáltatási kötelessége négy csoportra oszlik: I. kenyérgabona-beszoigáltatás, II. zsir-beszoigáltatás, III. husbeszoigáltatás, IV. szabadválasztású beszoigáltatás.

A széna és a szalma husbeszoigáltatási kötelesség teljesítésébe számít be. A széna és szalma beszoigáltatásával tehát a gazdálkodó husbeszoigáltatási kötelességét teljesítheti s ha ezt már teljesítette, a szabadválasztású beszoigáltatási kötelességet is, mert hiszen az bármilyen beszámítható terménnyel teljesíthető.

A széna és a szalma az ország általános szabályainak fenntartása szempontjából és különösen a honvédségi szükségletek miatt fokozott jelentőséggel bír s ezért a gazda szabad választási jogát a széna és szalma beszoigáltatása tekintetében is némileg meg kellett kötni. A gazdálkodó maga határozhatja meg ugyan, hogy mennyi szénát és szalmát kíván beszoigáltatni, azoknak a gazdálkodóknak azonban, akiknek erre módjuk van, egy meghatározott minimális mennyiségű szénát és szalmát feltétlenül, kötelezően be kell szzoigáltatniuk.

A széna és a szalma beszoigáltatásánál tehát különbséget kell tenni a kötelezően beszoigáltatandó széna és szalma, másrészt pedig a között a széna és szalma között, amelyet a gazdálkodó ezen felül, saját elhatározásából kíván beszoigáltatni.

A széna és a szalma beszoigáltatását a 113.300—1944. K. M. és a 113.400—1944 K. M. számú rendeletek szabályozzák. A rendeletek szempontjából széna alatt a rétszénát, huszarnaszénát, löhereszénát, baltacimszénát, zabosbükönyszénát és muharszénát, szalma alatt pedig az alomszalmát, takarmányszalmát és rizsszalmát kell érteni.

Kötelező beszoigáltatás

I. Szénát és a szalmát a gazdálkodó köteles feltétlenül beszoigáltatni, akinek rétte van. A rétt után megállapított husbeszoigáltatási kötelességet széna beszoigáltatása nélkül teljesíteni nem lehet. Ez annyit jelent, hogy hármennyi elállatot, húst, baromfit, tojást, gyapjút és egyéb, a husbeszoigáltatási kötelesség teljesítésébe beszámítható terméket szzoigáltat is be a gazdálkodó, husbeszoigáltatási kötelességét mindaddig nem tekintik teljesítettnek, amíg az előírt szénamennyiséget is be nem szzoigáltatja.

Az a szénamennyiség, amelyet a réttel bíró gazdálkodó feltétlenül köteles beszoigáltatni, réttének területétől és minőségétől függ. A rétteket a földművelésügyi miniszter öt minőségi osztályba sorolta; a gazdálkodó a kör ségi előírásáknál megteudhatja, hogy rétte melyik minőségi osztályba tartozik.

A beszoigáltatandó szénamennyiség: I. oszt. rétt után kat. holdankint 200 kg, II. oszt. után 150 kg, III. oszt. után 100 kg, IV. oszt. után 70 kg, V. oszt. után 50 kg.

Bár szénát csak az a gazdálkodó köteles beszoigáltatni, akinek rétte van és a kötelezően beszoigáltatandó mennyiség is a rétt területe után igazodik, ez nem jelenti azt, hogy csak rétszénát lehet beszoigáltatni. A beszoigáltatási kötelesség teljesíthető szántóföldi széna beszoigáltatásával is. Sőt a kötelezően beszoigáltatandó szénát a szántóföldi szénával is pótolhatja.

a gazdálkodó beszoigáltatni a zabot, takarmányszalmát vagy alomszalmát is. Ebben az esetben 1 métermázsza zabot 2,5 q szénával, 1 métermázsza takarmány, vagy alomszalmát pedig 50 kg szénával kell egyenlőnek venni. Tehát 1 métermázsza széna helyett 40 kg zabot vagy 2 métermázsza szalmát kell beadni.

II. Szalmát azok a gazdálkodók kötelesek beszoigáltatni, akiknek szántóterülete a 20 kat. holdat meghaladja.

Önkéntes beszoigáltatás

Szénát és szalmát a beszoigáltatási kötelesség teljesítésére bármelyik gazdálkodó beszoigáltatni, az is, aki erre nem volna feltétlenül köteles. Ilyen esetben a gazda maga határozza meg, hogy mennyi szénát és szalmát kíván beszoigáltatni.

Az a gazdálkodó, akinek rétte nincs, szénabeszoigáltatásra nem köteles. Az ilyen gazdálkodónak is van ugyan a szántóföldje után megállapított husbeszoigáltatási kötelessége, ezt azonban széna beszoigáltatása nélkül is teljesítheti. A szántóföld után megállapított husbeszoigáltatási kötelesség felét ugyan feltétlenül szarvasmarha, juh, sertés vagy csirkehus beszoigáltatásával

A szalmabeszoigáltatásra köteles gazdálkodó az idén learatott kenyérgabonavetésterülete (buza, rozs, kőt-szeres) után kat. holdankint

Baranya, Bars és Hont, Bács-Bodrog, Békés, Csanád, Fejér, Győr, Nyitra, Somogy, Sopron, Toka és Zemplén vármegyében 120 kg.

III. Természetesen az a gazdálkodó, aki a fent megjelölt mennyiségű széna és szalma beszoigáltatására köteles, ennél több szénát és szalmát is beszoigáltathat. A fent megjelölt mennyiségű szénát és szalmát azonban feltétlenül köteles beszoigáltatni, mert annak beszoigáltatását a nyilvántartó hatóság ellenőrzi és a beszoigáltatást a főszolgabíró a nyilvántartó hatóság jelentése alapján szükséges esetén karhatalommal is fogyanatosítja.

kell teljesíteni, a másik felé azonban a gazda tetszése szerint teljesíthető bármilyen alkalmas termékkel (állattal, baromfival, tojással, gyapjával). Mindenesetre ennek teljesítésére is igen alkalmas a széna és a szalma és az ilyen gazdálkodó jól teszi, ha husbeszoigáltatási kötelessége másik felének teljesítésére szénát és szalmát is beszoigáltat.

A szénabeszoigáltatásnál is ugyan ez a helyzet. Az a gazdálkodó, akinek szántóterülete 20 holdnál kisebb, nem köteles szalmát beszoigáltatni, de beszoigáltatási kötelességét teljesítheti szalma beszoigáltatásával is.

A beszoigáltatás módja és ideje

A szénát és a szalmát a termelés helyén széna és szalma vásárlására jogosított országos vagy körzeti kereskedőnek kell vételre felajánlani és eladni. A kötelezően beszoigáltatandó szénát és szalmát a jogosított kereskedőn kívül el lehet adni közvetlenül a honvédségnek is, míg az önként beszoigáltatni kívánt szénát és szalmát kizárólag a jogosított kereskedőnek adhatja el a gazdálkodó.

A beszoigáltatás ideje már különböző a kötelezően beszoigáltatandó és az önként beszoigáltatni kívánt szénát és szalmát.

I. A kötelezően beszoigáltatandó széna és szalma átvételére a jogosított kereskedő a Szállastakarmány- és Szállastakarmányi Központ választási osztály minden közösségben vásárlási napokat tartanak. A kötelezően beszoigáltatandó szénát és szalmát a vásárlási napon teljes egészében el kell adni a kereskedőnek.

A vásárlási napokat a kötelező ellenőrzés a kereskedő értesítése alapján legalább két héttel előbb ki kell hirdetni.

A gazdálkodó a kötelezően beszoigáltatandó szénát és szalmát a vásárlási napon kötelezően a megjelölt átvételi helyre szállítani és ott a kereskedőnek eladni.

II. Az önként beszoigáltatni kívánt szénát és szalmát a vásárlási napon szintén el lehet adni a jogosított kereskedőnek, de az ilyen szénát és szalmát a gazdálkodó az egész gazdasági év folyamán bármikor felajánlhatja a kereskedőnek megvételre. A vásárlási napon felajánlott szénát és szalmát a kereskedő azonnal átveszi, a más időpontban felajánlott széna és szalma átvételére vonatkozó nyilatkozatát pedig 8 nap alatt kell a gazdálkodóval a megjelölt egyben azt a helyet is, ahol a felajánlott szénát és szalmát átveszi.

A gazdálkodó csak a kötelezően beszoigáltatandó, miköz az önként beszoigáltatni kívánt szénát és szalmát

könyvbe és a vételi jegyre be kell írni a »szénabeszoigáltatás helyett« szöveget. A gazdálkodó ellenőrzi, hogy a kereskedő ezt a szöveget beírta-e az agazdakönyvbe és feltüntette-e a vételi jegyen is, mert máskülönben zavarok keletkeznek a beszoigáltatási kötelesség elszámolása körül.

5. A jogosított kereskedő a beszoigáltatott széna és szalma vételét köteles az eladó gazdakönyvbe bejegyezni és arról 4 példányban vételi jegyet kiállítani. A vételi jegy első példányát a gazda nyilvántartó hatóságához, a másodikat a Szállastakarmány- és Szállastakarmányi Központhoz kell elküldeni, a harmadikat az eladónak kell átadni, a negyedik a kereskedőnél marad. A vételi jegyen fel kell tüntetni a megvásárolt széna vagy szalma mennyiségét, fajtaját és minőségét, valamint a vételárát is. A rétt szénáról, a szántóföldi szénáról, a takarmányszalmáról, az alomszalmáról és a rizsszalmáról külön-külön vételi jegyet kell kiállítani.

Vételi jegyet csak a ténylegesen átvett szénáról és szalmáról szabad kiállítani. A vételre vonatkozó előzetes megállapodás alkalmával a vételi jegyet kiállítani nem szabad. Ugyancsak nem szabad vételi jegyet kiállítani le nem mért széna- vagy szalmamennyiségről sem (u. n. becsülés alapján).

A honvédség a vételi ugyanúgy bejegyzti a gazdakönyvbe és arról ugyanúgy állít ki vételi jegyet, mint a kereskedő. Az ilyen vételi jegyek azonban rajta kell lennie a honvédség bélyegzőjének is.

Minőségi viták eldöntése

Ha a széna és a szalma minősége vagy a vételár tekintetében az eladó és a jogosított kereskedő között véleményeltérés merül fel, az áruból hatósági közeg közbenjöttével mintáit kell venni és a gazdának vételi jegy helyett a mennyiséget feltüntetve deklarációs elismervényt kell adni. A széna vagy szalma átvételét azonban a minőségi vita eldöntéséig elhalasztani nem lehet s azt az ideiglenes elismervény ellenében a kereskedőnek át kell adni.

A vitás széna vagy szalma minősége és vételára tekintetében az árból vett minta alapján az erre a célra szervezett bizottság dönt. A bizottság döntése mindkét félre kötelező. A bizottsági eljárás költségét a veszteséget fizeti, illetőleg ha a bizottság egyiküknek sem adott teljesen igazat a költségeket olyan arányban viseli, amilyen arányban a bizottság megállapítása becsüléstől eltér.

A vételi jegyet az ilyen szénáról és szalmáról a bizottság döntése után, annak megjelölésével kell kiállítani.

Ellenőrzés

A kötelezően beszoigáltatandó széna és szalma beszoigáltatását a nyilvántartó hatóság ellenőrzi. Ha a beszoigáltatási nap elmulik s a gazdát beszoigáltatni be a kötelező mennyiséget, a nyilvántartó hatóság felszólítja, hogy a beszoigáltatandó szénát és szalmát ajánlja fel megvételre valamelyik jogosított kereskedőnek és az eladónak a vételi jeggyel vagy a kereskedőnek az átvételre vonatkozó értesítésével igazolja. Ha a gazdálkodó ennek a felszólításnak a kitűzött határidőben nem tesz eleget, a nyilvántartó hatóság jelentést tesz a főszolgabírónak (polgármesternek), aki a beszoigáltatási iránt — szükség esetén karhatalommal — intézkedik.

Hogyan menthetjük meg ingóságainkat a légítámadás pusztításaitól

Nem lehet vitás, hogy a mának háboruja, melynek legkorszerűbb esz köze a légítámadás, a hadban álló nemzetek országának minden egyes pontját ugyanolyan hadszíntérré változtatja, mint azt a területet, ahol hős hőnvédeink fegyverrel a kezükben küzdenek.

A légítámadások nyomán keletkezett tüzek, rombolások megkövetelik áldozataikat emberéletben és emberi vagyomban egyaránt. Gondos és alapos előkészületekkel és felkészültséggel el tudjuk érni, hogy számos emberéletet menthetünk meg a biztos pusztulástól. Ha a lakóházak szervezete bátran szembe mer szállni a gyújtóbombák nyomán fellépő tüzekkel és ehhez megfelelő felszereléssel, elegendő ótóanyaggal rendelkezik, akkor számos családi otthon, lakóházat és az ezekben összegyűjtött értékeket, ingóságokat tudják megvédeni a pusztulástól.

Természetesen ez közelről sem jelenti azt, hogy mindent meg tudunk menteni, de legalább azok az ingóságok maradnak meg értéktelenül, amelyek birtokában további életünket könnyebbé tehetjük, amelyek feltétlenül szükségesek új otthonunk alapításához.

Az ingóságok

mentését két részre oszthatjuk: meg előző intézkedésekre és a légítámadások alatti mentési munkálatokra.

Ingóságaink megmentésére irányuló megelőző intézkedések között elsőnek az óvóhelycsomagról kell meg emlékeznünk.

Az óvóhelycsomagról tudnunk kell, hogy ezt riadó esetén kell magunkkal vinni az óvóhelyre, illetőleg az ugynevezett riadó-gyülekezőhelyre, ahová légítámadás idején menekülünk. Ezért kell az óvóhelycsomagot lakásunk kijárata közelében állandóan készenlétben tartanunk. És ezért nem lehet az óvóhelycsomag nagyobb személyenként, mint egy kisebb készlet, aktatáska. Célszerű az óvóhelycsomagban elhelyezni a legfontosabb okmányainkat, pénzünk, ékszerünket, élelmiszerjegyünket, nem romlandó kevés élelmiszert (például konzervet, zárt üvegben lekvárt, kekszet, szárazsüteményt), ivóvizet, gyógyszert, kötszert, mosdóeszközöket, törülközőt, váltás fehérneműt, hártyát, a gyermekek részére több ennivalót, játékszert.

Az óvóhelycsomagon

kivül a legszükségesebb ruháinkat, amelyekre nap-nap után szükségünk van, a fehérneműket és azokat az értékes ruhadarabjainkat, amelyeket ma oly nehéz a háborús világban pótolni, csomagoljuk össze egyik utazó bőröndünkbe és azt riadó esetén vigyük magunkkal az óvóhelyre, vagy ami még jobb és célszerűbb már előre helyezzük el az óvóhelyen. Természetesen ez a ruhacsomag nem lehet nagyobb személyenként, mint amekkorát ülőhelyünkönél a pad alatt kényelmesen el tudunk helyezni.

Akinek vidéken, különösen falu helyen vannak ismerősei, jóbarátai vagy rokonai, helyezze el azoknál ruháinak és értékes ingóságainak egy részét, amelyekre szüksége nincsen.

Pl. télen a nyári ruhákat, nyáron a téli ruhákat, porcellán étkészletének ritkán használt darabjait, az értékes fémtárgyakat és így tovább. Feltételezhető, hogy vidéki helyeken a legnagyobb része kevésbé lesz kitéve a légítámadás pusztításainak, mint a főváros, vagy a városok, a nagyobb, fontosabb községek.

Mindezeket kívül lakásunkon belül készülnünk fel az ott keletkező

A megelőző intézkedéseken

kivül azonban meg kell ismerkednünk a történelmi mentésével. Kézre-fekvő dolog, hogy otthonunkból, lakásunkból mindent nem csomagolhatunk össze, nem küldhetünk vidékre, illetőleg nem zsúfolhatunk bele az óvóhelycsomagba. Ha tehát olyan foku tűz keletkezik, amelyet megfékezni nem tudunk és legfeljebb gyors tovatartását nehezíthetjük meg, akkor nem nézhetjük tétlenül, hogyan pusztulnak el az otthonunkban hagyott könnyen elmozdítható ingóságaink, hanem addig, míg a tűz oda-zekek megmentéséhez.

Ingóságaink tűzből való mentésénél a legfőbb szabály az, hogy itt nem érvényesülhetnek egyéni érdekek, önző elgondolások. A mentésnek feltétlenül tervszerűnek kell lennie és egy személynek, még pedig az őrségparancsnoknak vagy helyettesének, esetleg a háztömbparancsnoknak kell irányítania. A lakók kötelessége a feltétlenül engedelmesség és az egységes munka. Mindenkinnek ott kell segítenie, ahol azt az őrség-

tüzek oltására. Nem győzzük elég-szer és elég nyomatékosan hangsúlyozni, hogy a cél minél több homok és víz tárolása. Aztán szüntessük meg lakásunknak azokat a díszítéseit, amelyek könnyen tápot adhatnak a keletkező tüzeknek. Így szedjük le a függönyöket, göngyöltük össze a szőnyeget s azokat a tűzfalak mentén, mindenestre távolabb az ablaktól helyezzük el.

parancsnok a legszükségesebbnek tartja. — Súlyos hiba lenne, ha mindenki csak a saját holmiját igyekezne menteni. Nem is kell magyarázni, hogy ilyen esetben a tűzhöz legközelebb eső lakásokból igyekezzünk kimenteni a könnyen elmozdítható és értékes ingóságokat. Mindaddig tehát, míg az őrségparancsnok engedélyt nem ad, illetőleg el nem rendeli az ingóságok mentését, addig azt megkezdeni nem szabad. Első a tűzoltás, s csak azután vagy annak megkezdése után szabad hozzáfogni a veszélyeztetett lakások ingóságainak mentéséhez. Emellett azonban a tűzoltást tovább kell folytatni s a lakóknak az őrségparancsnok által kijelölt része csak a tűzoltásban vehet részt. Arra természetesen legyen gondja az őrségparancsnoknak, hogy az ingóságok mentésére viszont első sorban azokat a lakókat jelölje ki, akiknek lakásait ki kell üríteni.

Meg kell tehát először állapítani a mentés helyét.

Meg kell azonban határozni a

mentés sorrendjét

is a veszélyeztetett lakáson belül. Elsőnek mindig azokat a tárgyakat kell mentenünk, amelyek kis tömegűek, könnyen szállíthatók és mindamellett nagy értéket képviselnek. Másodszor kerül sor a ruhaneműekre. Ezek közül is először az értékesebb, újabb vagy alig használt ruhákat kell mentenünk. Itt nem lehet azt mondani, hogy csak a felsőruhákat, vagy csak a fehérneműket mentjük. Leghelyesebb, ha mindkettőtől arányosan igyekezzünk kellő mennyiséget megmenteni. Harmadik helyen az ágyneműk mentése következik. Itt vagyázzunk ismét arra, hogy ne csak egyfajta ágyneműt, pl. takarót szedjünk össze, s a párnákat otthagyjuk. Mindenből inkább kevesebbet, de úgy mentünk, hogy tudjuk is azt használni. Az ágyneműk után kerül sor az élelmiszerek mentésére, vagyis a konyhában, a konyhaszekrényben és élelőkamrában található élelmiszere-

kisebb ruhaneműket, alsóruhákat csomagoljuk a padlón szétterített lepedőbe, takaróba s csomagoljuk batuszerűen össze, amit a hátunkra véve könnyen szállíthatunk.

Kérdés, ha azután mindezeket kimentettük, hová szállítsuk? Mindenesetre olyan helyre, ahol azok tűzveszélynek kitéve nincsenek. Így a tűz színhelyétől minél távolabbra, a tűz terjedési irányával ellentétesen helyezzük el azokat.

Végül rá kell mutatnunk arra, hogy az ingóságok mentése, bár igen nagy fontossággal bír, de ennél sokkal értékesebb az emberi élet. Ezért legelső sorban az esetleg veszélyben for-

ket hordjuk ki. Itt is az értékesebbet szállítjuk ki elsőnek, amelyek elpusztulása nagyobb kár lenne, s amelyek nehezen pótolhatók. Utódször kerül sor a legszükségesebb konyhadények, evőeszközök kimentésére és csak legvégül a könnyen elmozdítható butorok kihordására.

Természetesen előfordulhat, hogy a különböző tulajdonban álló ingóságok összekeverednek. Ezért van szükség arra, hogy ha ez lehetséges, ingóságainkat nevünkkel, feltűnő cédulával, illetőleg jelzéssel lássuk el.

Ki kell tennünk még a megmentendő ingóságok szállítására, csomagolására, mivel előfordult nem egyszer, hogy égső lakásból a butorokat kidobták ész nélkül az ablakon, azok összetörték, vagy a fehérneműket, ruhákat csomagolás nélkül kiszórták s azok szétszórva estek le s a levegőben hulló pernyéktől, szikráktól lángrolbantak, elpusztultak.

Az ágyneműt,

gó embertársainkat kell megmenteni s csak azután gondolhatunk értékeink megmentésére. Az ingóságok mentése érdekében sohasem áldozhatunk fel egyetlen emberi életet, vagy bárki testi épségét.

Az elhangzottakból láthattuk, hogy légítámadás esetén nemcsak bátor, tettekre kész tűzoltásra, hanem más mentési munkára is szükség van. Mindezzel megmenthetjük otthonunknak azokat a legfontosabb értékeit, amelyek birtokában új otthonunk alapítását, életünk folytatását nagy mértékben megkönnyíthetjük.

Országuton járó mozdonyok

Berlinből jelentik: Már több mint 100 évvel ezelőtt felmerült annak a gondolata, hogy a hosszadalmas és költséges átrakodás elkerülése végett olyan teherkocsikat szerkeszteni, amelyek a közúti forgalomra is alkalmasak. A kérdést azonban csak a legutóbbi években sikerült használható módon megoldani, miután a szállítás mindig nagyobb követelményekkel lépett fel az iparral szemben. Gulemeyer dr. mérnök egyetemi tanár mutatta be erre vonatkozó találmányát az egyetem és az ipar képviselőinek. A találmány a birodalmi vasutaknak már tíz éve bevált közúti vasúti kocsijait jelenti, amelyek különböző típusokban készülnek és amelyek közül a legnagyobbnak 32 kereke van és teherbíróképessége 200 tonna. Ez a teljesítmény természetesen csak abban az esetben érhető el, ha az ut megfelelő alépítménnyel van ellátva. Az ilyen kocsikból összeállított vonatokat több különleges vontató hozza mozgásba, ezeken eddig nemcsak kisebb gőzhajókat, hidakat és mozdonyokat szállítottak országuton, hanem ropant nagy a jelentősége a szállító és rendelő közötti közvetlen kapcsolat szempontjából, mert így elkerülhető a hosszadalmas átrakodás és a vasúti kocsik rendező-pályaudvari ideoda tologatása. Olyan gyártelepek, amelyeknek nincs saját vasúti csatlakozása, ennek az új szállítóeszköznek a segítségével saját kocsikat egészen a gyár udvarára vihetik, mert az új szállítóeszköz a sínről szellemszerű szerkezettel segítségével a legegyszerűbb módon tud letérni az országutra.

APRÓHIRDETÉSEK

ESŐKÖPENY, katonatiszteknek is alkalmas, impregnált, jó minőségű, alig használt, jutányosan eladó. Deák F. körút 4. szám.

FURÉSZPORKÁLYHÁK, jókarban levők eladók. Basa utca 2. a-1410

JÓHÁZBÓL való fiatal tanoncnak felveszek, Vidákovich József úri fodrász, Zombor, Flórián utca 1. szám.

JÓKARBAN levő jugoszláv gyártmányú gyermek sportkocsit keresek megvételre. Ugyancsak fiatal bejárónt azonnali belépésre egésznapra. Érdeklődni: Vadászoktrodájában. a-1412

8 DARAB 6 hónapos mangalica süldő eladó. Érdeklődni: Bognárnál, Elzaszállás 103. a-1411-f

ELVESZETT Scherkó István, Zöldkert utca 57. címre szóló bevásárlási könyv. Kérem a b. megtalálót 150 jutalom ellenében adja át a fenti címen, vagy Szent István ut 41. alatti vendéglőben. a-1413-f

GEZA UTCA 21 ALATTI ház szabadkézből eladó. Érdeklődni ugyanott. a-1414

KERESKEDELMI irodahelyiség rendezéssel átadó, esetleg közös bérletre társ kerestetik. Cím a kiadóban. a-1407-f

SZŐVŐMESTERT azonnali beépésére, több évi gyakorlattal rendelkező felveszek. Ugyanott szövőmunkásné ki Jackard gépen dolgozik munkát nyerhet. Molnár selyemszövőde, Zombor — Árpád utca 23. a-1400-f